

SKŁADNICA poleca:

Nowości:

Ks. Józef Belch — Katolickie Odrodzenie Wsi
Ks. P. Glorieux — Paweł Apostoł Chrystusa

Na Patronalne Święto Druhen urozmaicenia na wieczornicę

Dem — Szkoła szczęścia	—	—	—	1,70 zł.
Radom — Dobry wieczór	—	—	—	0,90 „
C. W-ówna — Wesołe chwile	—	—	—	1,— „
M. Ojczyńska — Baśnie i czary	—	—	—	1,— „
F. Żurowska — Śladem Maryi	—	—	—	1,— „
Z. Karczewska — W naszym gronie	—	—	—	1,30 „

Sztuczki teatralne:

J. Walta — Walka o dusze	—	—	—	0,85 „
Z. Glasówna: — Święta niewolnica	—	—	—	1,— „
Irgo — Przyjaciółka	—	—	—	0,90 „
F. Żurowska — Gdzie jesteś Panie?	—	—	—	1,20 „
Cz. Wolniewiczówna — W Opiece Maryi	—	—	—	1,20 „
G. M. — Gdzie szczęście	—	—	—	0,40 „
A. Kirner — Zwycięstwo miłości	—	—	—	0,80 „
X. P. — Wieczorek — Dobra córka	—	—	—	1,20 „
N. N. — Obraz Matki Boskiej Najświętszej	—	—	—	0,80 „
M. Sabatowicz — Wstęga Królowej	—	—	—	0,40 „
„ — Królowa Tatr	—	—	—	0,40 „
Irgo — Pierwsza nagroda	—	—	—	0,30 „
S. Dolorosa — Ostatnie Zdrowaś	—	—	—	0,60 „
Z. Glasówna — Pokusa	—	—	—	0,75 „

Mszalik p.t. **U stóp ołtarza** — cena 1 zł.
przy zamówieniu 100 egz. po 80 gr.

Ceny bez przesyłki.

WP. Kozuchowska Seweryna
maj. Juchnowiec-Góra
p-ta Juchnowiec 77/

WIADOMOSCI AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ
MIESIĘCZNIK

„Poznanie i wykonanie uchwał I. Synodu Plenarnego
szczytnym posłannictwem polskiego katolicyzmu”..

WIADOMOŚCI AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ

Nr. 9

Wrzesień 1939

Rok IV

WARUNKI PRENUMERATY:

Rocznie	3,—zł.	Prenumeratę przysyłać należy pod adresem: Wilno, Zamkowa 6—1 lub na konto P. K. O. 700.240.
Kwartalnie	0,75 „	Właściciel konta: Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej.
Pojedynczy egzemplarz	0,25 „	

T R E Ś Ć:

1. Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej	Str. 1
2. Referat Krucjaty Eucharystycznej	„
3. Katolickie Stowarzyszenie Kobiet	4
4. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej	9
5. Katolickie Stowarzyszenie Mężów	19
6. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej	31
7. Tow. Dobroczynności Caritas	„

BRZMIENIE KONT P. K. O. STOWARZYSZEŃ AKCJI KATOLICKIEJ:

Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej konto P. K. O. 700.240.
Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej konto P. K. O. 700.317.
Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej konto P. K. O. 701.305.
Katolickie Stowarzyszenie Kobiet konto P. K. O. 701.313.

WYDAWCA: ARCHIDIECEZJALNY INSTYTUT AKCJI KATOLICKIEJ

REDAKTOR: HENYK CHMIELEWSKI

— ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: WILNO, ZAMKOWA 6— —

Druk. „POLONIA” WILNO, ul. Zamkowa 3.

WIADOMOŚCI AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ.

Nr. 9

Wrzesień

1939

NIECH BĘDZIE POCHWALONY JEZUS CHRYSTUS

ARCHIDIECEZJALNY INSTYTUT AKCJI KATOLICKIEJ

I. Naczelny organ A. K.

Zarządy Paraf. A. K. z wielkim dla siebie pożytkiem powinny abonować miesięcznik „Ruch Katolicki” organ Naczelnego Instytutu A. K.

Podaje on dużo materiału zasadniczego z dziedziny A. K. i uwzględnia w szczególniejszy sposób hasła, zamieszczając referaty, pogadanki i wykaz literatury.

Adres Redakcji i Administracji: Poznań, Al. Marcinkowskiego 22, IV. Prenumerata rocznie wynosi 18 zł. Konto P.K.O. Nr. 213.737.

II. V-te Studium Katolickie.

W r. b. Studium Katolickie odbędzie się w Krakowie w dniach 1—6 października. Tematem tegorocznego studjum będzie nowe hasło Episkopatu na rok 1939 1940 „Zadania kultury katolickiej w Polsce”.

Pożądany jest w Studium jak najliczniejszy udział członków A.K. z naszej archidiecezji. Dla uczestników Studium przewiduje się 50 proc. zniżka, którą zawczasu należy zamawiać w Arch. Inst. A. K. (Wilno, Zamkowa 6).

III. Projekta do poprawek w statutach i regulaminach A. K.

Organizacja A. K. jak każde dzieło ludzkie ulega zmianom i reformom z nabyciem życiowego doświadczenia.

Komisja Episkopatu do Spraw A.K. będzie zajmowała się rozpatrywaniem projektów zmian statutów i regulaminów.

Gdyby poszczególne Oddziały czy pojedynczy członkowie mieli jakie uwagi w odniesieniu do obecnie obowiązujących założeń konstytucyjnych poszczególnych Stowarzyszeń, proszeni są o nadsyłanie takich do A. I. A. K. w celu przesłania ich do Komisji Episkopatu.

IV. Pismo Tow. Opieki nad Ociemniałymi.

Do Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej w Wilnie. Wyrażając szczerą wdzięczność za życzliwe ustosunkowanie się Arch. Instytutu Akcji Katolickiej do sprawy niewidomych i za pomoc okazaną przy zbiórce zeszłorocznej — Zarząd Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi zwraca się z prośbą o łaskawe poparcie i tegorocznej akcji zbiórkowej na rzecz niewidomych.

Niezależnie od innych potrzeb chwili, sprawa niewidomych jest zawsze aktualna i pomoc jej trzeba.

Obecna liczba niewidomych objęta opieką Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi — tej największej placówki w kraju — wynosi prawie 700 osób. Kształcenie specjalne w przedszkolu, 2-ch 7 klasowych szkołach powszechnych, 2-ach szkołach zawodowych typu gimnazjalnego, szkole dokształcającej — nauka rzemiosł w 6-ciu rodzajach warsztatów, prowadzenie biblioteki i drukarni braille'owej w Laskach, i patronatów w 6-ciu punktach kraju — wymaga dużych zasobów.

Brak stałych źródeł dochodu, naskutek ubóstwa samych niewidomych i niewypłacalności samorządów, zmusza Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi do szukania pomocy, najszerszych mas społeczeństwa dla zaspokojenia codziennych potrzeb zakładów.

Doroczna zbiórka ogólnokrajowa, organizowana na mocy zarządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w stałym terminie od 15 do 23 września (sobota i niedziela), stanowi poważną podstawę finansową, pozwalającą Towarzystwu przetrwać najtrudniejszy okres zimowy, lecz własnymi siłami przeprowadzić jej nie możemy. Przystępując zatem do organizowania tegorocznej zbiórki, pragniemy — wzorem lat ubiegłych — uzyskać pomoc wszystkich instytucji, a jako instytucja o duchu wyraźnie katolickim, prowadzona przez SS. Franciszkańki Służebnice Krzyża — apelujemy w pierwszym rzędzie do Akcji Katolickiej.

Ufamy, że Ks. Dyrektor przychyli się — w imię Bożej sprawy — do naszej prośby i zechce zachęcić Stowarzyszenia na terenie całej Archidiecezji do czynnej i jak zwykle ofiarnej pomocy naszej akcji, o co zwracamy się jednocześnie do wszystkich kolumn.

Zarząd T-wa Opieki nad Ociemniałymi.

Arch. Instytut A. K. usilnie zachęca organizacje A.K. i poszczególnych członków A. K. do wydajnej pomocy na rzecz pożytecznej charytatywnej organizacji.

V. Program posiedzenia Zarz. Par. A. K. na wrzesień

1. Zagajenie.
2. Modlitwa.
3. Odczytanie protokołu poprzedniego posiedzenia.

4. Zaznajomienie się z pracą dotychczasową poszczególnych Oddziałów parafjalnych.
5. Sprawy bieżące:
 - a) święto druchen,
 - b) kwesta dla T-wa Opieki nad Ociemniałymi,
 - c) udział w Studium Katolickim,
 - d) udział w nabożeństwie różańcowym w kościele i na terenie parafji,
 - e) inne sprawy-
6. Referat o hasle tegorocznym.
7. Modlitwa.

VI. Prezesi P. Z. A. K.

Na podstawie art. 17 statutu Arch. I. A. K. zostali mianowani na okres trzech lat prezesi Par. Zarz. A. K. w dniu 1 lipca:

p. Bronisław Wyszogrodzki w N. Wasiliszkach i p. Bolesław Lisowski w Lacku.

VII. Katolicki Uniwersytet Ludowy.

Od dłuższego czasu Instytut rozważał potrzebę i możliwość zorganizowania dłuższego przeszkolenia działaczy katolickich na terenie wiejskim w Katolickim Uniwersytecie Ludowym.

Przewidziano budowę gmachu dla K.U.L. w Trokach, gdzie jest nabyty plac.

Tymczasem od listopada r. b. ma być uruchomiony K. U. L. w Wilnie przy ul. Wilkomierskiej Nr. 1.

Cel K. U. L. Wykształcić i wychować typ katolickiego działacza, który na terenie swej parafji obok swoich zajęć zawodowych będzie pracował społecznie w duchu katolickim.

Sposoby i środki do osiągnięcia tego celu:

- a) przez rozwijanie w swoich wychowankach głębokiej miłości Boga i Ojczyzny;
- b) przez pogłębianie znajomości wiary, podkreślając przy tem wielkie jej znaczenie dla jednostek i społeczeństw;
- c) przez wpajanie potrzeby kultuwowania etyki katolickiej w życiu pojedynczego człowieka, w rodzinie, towarzystwie i społeczeństwie;
- d) przez podnoszenie stanu umysłowego i kulturalnego, oraz przez szerzenie zamiłowania do oświaty i kultury;
- e) przez budzenie i uszlachetnianie uczuć społecznych, narodowych i patriotycznych;
- f) przez organizowanie dziedzin społecznego wychowania, (gospodarczych, rozrywkowych, kulturalnych i t. d.).

Program nauki:

- a) Religja.
- b) Historia Ojczyzny.
- c) Język i literatura.
- d) Nauka społeczna.
- e) Nauka o Polsce współczesnej.
- f) Życie społeczno-religijne w parafii, dekanacie i diecezji.
Praca w A. K.
- g) Obowiązki obywatelskie w życiu gromady, gminy i powiatu.
- h) Praktyczne wiadomości z dziedziny gospodarczej.
- i) Społeczno-gospodarcze życie wsi polskiej.
- j) Spółdzielczość.
- k) Higiena i kultura w życiu wsi.
- l) Sposoby dostarczenia godziwej rozrywki.

Instrukcje:

1. Czas trwania kursu w roku pierwszym od połowy listopada do połowy kwietnia. Wogóle 5 miesięcy.
2. Kandydaci:
młodzież w wieku od 18 do 30 lat życia.
3. Opłata: wpisowe 10 zł.; 30 zł. miesięcznie za utrzymanie i mieszkanie (Nauka bezpłatnie).

4. Zgłoszenia.

Podania skierowywać należy do Arch. Instytutu Akcji Katol. (Zamkowa 6) w terminie do 15. X. r. b. z załączeniem:

- a) świadectwa szkolnego (najmniej 4 klas szkoły powsz.),
- b) zaświadczenie i polecenie swego Ks. Proboszcza,
- c) własnoręcznie wypisany swój życiorys,
- d) zobowiązanie rodziców lub opiekunów w sprawie regularnego opłacania za pobyt.

Po przyjęciu na K. U. L. słuchacz powinien ze sobą przynieść:

- a) siennik, pościel i bieliznę pościelową,
- b) przynajmniej trzy zmiany bielizny i 2 ubrania (jedno do pracy i drugie odświętne),
- c) ręcznik, mydło, szczotkę do zębów i t. p.

Uwagi: 1) pierwszeństwo mają druhowie; 2) po 1-szym kursie dla młodzieńców, urządzony będzie kurs dla druchen.

KATOLICKIE STOWARZYSZENIE KOBIET

SPRAWY ORGANIZACYJNE

Nasze zebrania organizacyjne.

1. Zebrania kierownictw należy odbywać koniecznie co mie-

siąc, inaczej praca w Oddziale nie pójdzie. Na zebraniach kierownictwa należy czytać pisma organizacyjne: „Zjednoczenie” i „Wiadomości”, oraz omawiać sprawy związane z pracą Oddziału.

We wrześniu należy dokładnie omówić sprawę współpracy ze szkołą roztoczenia opieki nad działalnością szkolną.

2. Zebrania ogólne odbywają się również co miesiąc z obowiązkowym udziałem wszystkich członkiń Oddziału.

Nie zapominajmy o kwadransach religijnych na zebraniach ogólnych, materiał znajdziemy w „Zjednoczeniu” i o pogadankach do których dostatecznie materiału przynosi każdy Nr. „Gazety dla Kobiet”.

W sprawach organizacyjnych należy omówić udział członkiń KSK w obchodzie Patronalnego święta Druchen w dn. 10. IX, sprawę kursu pdok w Oddziale, sprawę zakończenia i rozpoczęcia na nowo pracy w sekcji rolnej, oraz sprawę współpracy matek ze szkołą.

3. Zebrania zastępów należy odbywać możliwie często, najlepiej co niedzielę w swojej wsi. Wypełniamy zebranie czytaniem i omawianiem „Gazety dla kobiet”, przerabianiem „Podręcznika dla kandydatek”, oraz omawianiem zagadnień wiążących się z życiem i pracą wsi.

SPRAWY RELIGIJNE.

Komunja św. łańcuchowa. Przypominamy o terminie Komunji św. łańcuchowej we wrześniu:

3. IX. Lida Słobódka
10. IX. Tylża, Swir.
17. IX. Dojlidy.
24. IX. Sużany.

w październiku:

1. X. Międzyrzecz, Parafjanów, Klimówka.
8. X. Łunna, Swir, Jeziory.
15. X. Wiszniew k. Bohdanowa.
22. X. Jasionówka.
29. XI. Bobrowszczyna, Głębokie.

SPRAWY WYCHOWAWCZE.

Dziecińce. Prosimy wszystkie Oddziały KSK, które prowadziły w okresie letnim dziecińce sezonowe, półkolonje, lub kolonje dla dzieci o nadesłanie nam w miesiącu wrześniu szczegółowych sprawozdań z tego działu pracy.

„Dzień Druchen” obchodzony jest w tym roku przez Oddziały KSMŻ. dnia 10 września, wzywamy wszystkie oddziały i członkinie KSK do licznego udziału w uroczystości Druchen i do przyjęcia im z pomocą w zorganizowaniu obchodu lub herbatki towarzyskiej.

Niechaj to Patronalne święto przyczyni się do nawiązania ścisłej łączności i współpracy między oddziałami KSK i KSMŻ,

Dzieci szkolne. Rok szkolny już się zaczął, a z nim nowe kłopoty i troski dla matek. Chcąc członkiniom naszym ułatwić należyte spełnienie tego trudnego obowiązku roztoczenia opieki nad dziećmi szkolnymi rzucamy kilka myśli ku rozważeniu i omówieniu na zebraniu ogólnym lub zastępu.

1. Każda członkini KSK, mająca dzieci w wieku szkolnym, powinna należeć do Komitetu Rodzicielskiego istniejącego przy każdej szkole i pilnie uczęszczać na wszystkie zebrania rodzicielskie.

2. Każda matka niech zwraca uwagę na to, by dziecko jej w szkole należało do organizacji katolickiej, najlepiej do Krucjaty Eucharystycznej, która je przygotowuje w przyszłości do pracy w Akcji Katolickiej.

3. Uważajmy, co dziecko czyta, dajmy mu do ręki dobrą, katolicką książkę i dobre pismo.

Niech KSK zaopatrzy swoją lub parafialną bibliotekę w dział książek odpowiednich dla dzieci szkolnych, o zestawienie tego działu można się zwrócić do Referatu Krucjaty Eucharystycznej przy KSK — ul. Zamkowa 6, lub wprost do Księgarni św. Wojciecha — Wilno Dominikańska 4.

Z pism dziecięcych polecamy:

1. „MŁODY POLAK” — Warszawa, Chmielna 58, cena 5,40 zł. rocznie.
2. „DZWONKI” — Warszawa, Chmielna, 58, cena 5,40 rocznie.
3. „MŁODY LAS” — Kraków, Kopernika 26.

Jest jeszcze dużo innych dobrych i tanich pism dziecięcych, ale te trzy wyżej wymienione są specjalnie przeznaczone dla dziatwy szkolnej jako pomoc naukowa.

4. Troszczmy się też o zaopatrzenie dzieci najuboższych w odpowiednie ubranie, obuwie i pomoce naukowe, by im ułatwić naukę, zorganizujmy w pośród nas samopomoc, pomagajmy jedne drugim — tak łatwiej będzie nam żyć.

5. Niechże i same matki wciąż się uczą wychowywać dzieci przy pomocy odpowiednich księzek, które można czytać samej, w domu, albo wspólnie na zebraniu zastępu.

Polecamy dwie niżej wymienione książki jako najbardziej odpowiednie:

a) „Rozmyślania dla matek” — cena 1,60 zł.

b) „Pogadanki wychowawcze dla matek” — cena 1 zł.

Zamawiać w Składnicy A.K.

6. Pomyślmy o zorganizowaniu dla dzieci szkolnych świetlicy. — Może ktoś ofiaruje na ten cel we wsi odpowiednią izbę, gdzieby dzieci mogły się zebrać codziennie celem wspólnego odrobienia lekcji.

Dyżury w świetlicy obejmą członkinie KSK, dopilnują, by dzieci uczyły się w spokoju, a potem coś im przeczyta lub opowie, lub wreszcie pokieruje ich zabawą.

Niech taka świetliczka powstanie w każdej wsi, a zobaczymy, że rezultaty będą duże.

Przysposobienie do obrony kraju:

a) Każdy nr. „Gazety dla kobiet” przynosi artykuł omawiający zagadnienie przysposobienia kobiet do obrony kraju, czytamy, omawiamy je na naszych zebraniach i stosujemy się do wskazówek w nich zawartych.

b) Ukazało się nowe pismo — organ PWK — omawiające zagadnienia przysposobienia kobiet do obrony kraju. Pismo to pod tyt.: „*Silne, zwarte, gotowe*” wychodzi w Warszawie, ul. Bolesława Prusa 6 m. 4, konto w PKO Nr. 22.227 — cena 4 zł. rocznie.

Zachęcajmy Oddziały do zaprenumerowania go i rozpowszechniania,

c) Przysposobienie wojskowe kobiet wydało cykl broszur znanających z zagadnieniami dotyczącymi przysposobienia kobiet do obrony kraju. Można je zamawiać w Sekcji wydawniczej PWK w Warszawie, ul. Bolesława Prusa 6 m. 4. Cena każdej broszury 10 groszy. A oto tytuły:

1. Postawa obywatela w obronie Państwa.
2. Jakimi środkami działa nieprzyjaciół na wewnątrz kraju.
3. Pogotowie gospodarcze.
4. Zakres i działy pracy kobiet w obronie państwa.
5. Przygotowanie domu rodzinnego do samoobrony.
6. Wpływ kobiet na otoczenie.
7. Informacje o przygotowaniu do samoobrony.
8. Dom i dziecko.

d) Wzywamy wszystkie Oddziały do organizowania dla swych członkiń kursów z zakresu przysposobienia kobiet do obrony kraju. — Kursy te należy organizować w porozumieniu z komendantką powiatową PWK, która jest w każdym mieście powiatowym i ma dopomóc wszystkim organizacjom w przeszkoleniu swoich członkiń. Kursy są bezpłatne. Zapraszamy na kursy przez nas zorganizowane młodzież żeńską i kobiety niestowarzyszone.

O każdym odbytym kursie pdok należy zawiadomić KSK w Wilnie, podając:

1. Termin odbycia kursu.
2. Czas trwania.
3. Kto prowadził.
4. Jaki był program.
5. Ile było uczestniczek;
 - a) członkiń KSK,
 - b) kobiet niestowarzyszonych.

Prosimy także zawiadomić nas o wszelkich trudnościach związanych ze szkoleniem członkiń w zakresie pdok.

Samolot sanitarny. Przypominamy o ofiarach na samolot sanitarny, nie wszystkie Oddziały odpowiedziały na nasz apel, a sprawa jest ważna — prosimy zająć się tą sprawą i pośpieszyć z ofiarami.

Prosimy też raz jeszcze zawiadomić nas o złożonych ofiarach na FON.

DZIAŁ GOSPODARCZY.

Kursy gospodarcze — prosimy przeczytać instrukcje podane w dziale KSMż.

Zachęcamy wszystkie Oddziały do organizowania wszelkiego rodzaju kursów gospodarczych.

„Zasady racjonalnego odżywiania” — to tytuł książki, którą bardzo wszystkim naszym członkiniom polecamy, odda ona duże usługi w gospodarstwie domowym a cena tylko 90 gr. Można zamówić w Składnicy.

ROLNICTWO.

Praca w sekcjach rolnych. Wzywamy wszystkie oddziały skupiające rolniczki do organizowania przy Oddziałach Sekcji Rolnych.

Szczegółowy program pracy w sekcji rolnej KSK wysyłamy dodatkowo. O zorganizowanych sekcjach rolnych należy zawiadomić KSK w Wilnie, żebyśmy mogły otoczyć ją opieką fachową i organizacyjną.

DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY.

Składkę roczną 6 zł. wpłaciły Oddziały: Hnieszno, Mońki, Klimówka, W. Ejsymonty, Kobylnik, Białowieża, Supraśl.

Składkę półroczną 3 zł. wpłaciły Oddziały: Smołwy, Hoża, W. Brzostowica, Żeladź, Krzywicz, Łunna 2 zł, Biała Waka 2 zł.

Składki z Patronalnego święta: Tylża 3 zł, Wilno—WW.Świątych 2,40 zł, Białystok—św. Roch 35,80 zł, Mejszagola 3,20 zł, Troki 5,60 zł, Klimówka 5 zł, Mścibów 4 zł, Wasiewicz 2 zł, Sidra 6 zł, Lack 5 zł, Dolhinów 10 zł, Krzywicz 3,40 zł, Rudziszki 3,70 zł, Łunna 3 zł. — **razem 92.20 zł.**

Ofiary dla KSK: Suchowola 6 zł. 76 gr.

Na samolot sanitarny: Olkieniki 30 zł, Wilno—Sołtaniszki 10 zł. Kościeniewicz 16,30 zł, Troki 8,80 zł. Niewodnica 7,75 zł, Hermaniszki 3,05 zł, Mejszagola 7 zł, W. Brzostowica 30 zł, Białowieża 7,50. — **razem 120.40 zł.**

Na FON. Dobrzyniew 21,80 zł.

„Bóg zapłać”!

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej

SPRAWY ORGANIZACYJNE.

Patronalne Święto Druchen przypada w tym roku na niedzielę 10-go września. Niechże nie będzie Oddziału, któryby nie uczcił tego dnia chociażby najskromniejszym obchodem.

Uroczystość tę powinien poprzedzić w każdym Oddziale dzień skupienia, o który prosimy PW. x. Asystenta, będą to jakgdyby 1-dniowe rekolekcje półzamknięte dla Druchen.

W dniu Święta Patronalnego winny Druchenki przystąpić wszystkie do Komunii św., ofiarowując ją w intencji uproszenia błogosławieństwa Bożego dla pracy w naszej organizacji.

Po Mszy św. powinna się odbyć w Ognisku skromna herbatka dla Druchen i członków współpracujących oraz uroczyste przyjęcie do Oddziału kandydatek.

Po sumie lub wieczorem, zależnie od warunków miejscowych należy zorganizować uroczysty obchód Patronalnego święta Druchen, połączony z zebraniem propagandowym K.S.M.ż. — na tę uroczystość zaprosimy całe miejscowe społeczeństwo, głównie zaś młodzież niestowarzyszoną i rodziców Druchen. Materiałów dostarcza składnica.

Prosimy Druchny o nadsyłanie sprawozdań z przebiegu uroczystości.

I jeszcze jedno przypomnienie Zjazd Delegowanych uchwalili, że każda Druchna wpłaca w tym dniu na rzecz K.S.M.ż. jednorazową składkę 5 gr. jest to jej ofiara na rzecz wspólnej pracy w organizacji.

Niech Kierownictwa przypomną o tem zawczasu Druchnom, niech im wyjaśnią znaczenie tej ofiary i niech się zajmą zebraniem pieniędzy i wpłaceniem ich na konto w P.K.O. Nr. 701.305.

Termin—1-go listopada.

W sprawie tej wysyłamy do Druchen specjalną pogadankę oraz blankiet P.K.O.

Nowe wydawnictwa. „BY PLON BYŁ OBFITSZY”—Ks. P. Glorieux—cena 2 zł. 60 gr.

Książka przeznaczona dla PW. x. Asystentów.

„**Kalendarzyk kleszonkowy K.S.M.ż.**” musi go mieć każda Druchna. Jest on w tym roku poświęcony nauce o Polsce, zawiera najważniejsze wiadomości o naszym Państwie, które znać musi każda Druchna. — Cena 35 gr.—nabywać w składnicy.

Komunikat Kat. Zw. Mł. żeńskiej.

Hasło Episkopatu na rok 1939/40.

1. TEMAT.

Jak już Druchny wiedzą z wrześniowych numerów czasopism związkowych hasło Episkopatu na rok 1939-40 brzmi: „Zadania kultury katolickiej w Polsce”. Obszerny ten temat podzielony został na cztery podtematy (zagadnienia): czytelnictwo a kultura, kulturalne rozrywki, kultura współżycia — i wychowanie fizyczne a kultura. Każde z tych zagadnień przerabiane będzie w ciągu jednego kwartału.

2. METODA.

Sposób, w jaki K.S.M.ż. pracować będą nad przerobieniem hasła, opisany został dokładnie w numerze 9 „Kierownika”. Prosimy o uważne przeczytanie odnośnego artykułu. Punktem ciężkości w tej pracy będą pogadanki ankietowe w zastępach kierowniczych. Wiele Oddziałów już umie pracować tą metodą — inne nauczą się jej przy sposobności. Pierwszy kwestionariusz ankietowy na temat: „Młodzież żeńska a czytelnictwo” ukaże się w numerze październikowym „Kierownika”. Zwracamy już dziś na niego uwagę druchen.

3. Utworzyć zastęp kierowniczy.

Te Oddziały, w których zastęp kierowniczy nie został jeszcze utworzony niech to uczynią jak najrychlej. Wskazówki daje książka St. Sedlaczek: Zastępy w K.Z.M.ż. — 1.60 zł. Do nabycia w składnicy stowarzyszeniowej. Utworzenie zastępu kierowniczego bardzo pomoże w pracy nad hasłem.

4. POMOCE.

Przy tej sposobności zwracamy uwagę na konieczność punktualnego zaabonowania co kwartał w „Ostoi”, „Kierownika” i „Młodej Polki”, które co miesiąc przyniosą materiały do przerobienia hasła. Będzie to jedyna pomoc, ponieważ Stowarzyszenie nasze nie będzie wydawać pogadanek z tej dziedziny.

Zwracamy uwagę na artykuł „Co to jest kultura” we wrześniowej „Młodej Polce”, który trzeba koniecznie przeczytać przed rozpoczęciem w październiku pracy nad zagadnieniem „czytelnictwo a kultura”.

Oddziałom, które dotąd nie pracowały metodą ankietową polecamy broszurę Felicji Żurawskiej: Metoda pogadanek ankietowych — 25 gr. (sprowadzić zaraz z naszej składnicy).

Wskazówki odnoszące się bezpośrednio do pracy nad zagadnieniem „czytelnictwo a kultura” podamy w okólniku październikowym. Prosimy już dziś o ścisłe ich wykonanie, ponieważ chcemy tegoroczne

hasło przerobić z szczególną dokładnością i doprowadzić do widomych rezultatów w terenie, jak tego wymaga cel i zasady Akcji Katolickiej o przemianie życia. W tej pracy życzymy wszystkim Oddziałom jak najlepszych wyników.

SPRAWY RELIGIJNE.

Łańcuch Komunii św. Podajemy rozkład Komunii św. łańcuchowej

we wrześniu:

- 3. IX. Kurzeniec
- 10. IX. Zadziew
- 17. IX. Mosarz
- 24. IX. Jasionówka

w październiku:

- 1. X. Międzyrzec i Sużany
- 8. X. Suchowola
- 15. X. Korycin
- 22. X. Mejszagola
- 29. X. Tryczówka.

SPRAWY OŚWIATOWE.

Bibliotekarki! — czas uporządkować biblioteczki Oddziałów i obmyśleć plan pracy w zakresie czytelnictwa na okres jesienno-zimowy.

Gazeciarki! Jak wyglądają czytelnie K.S.M.ż.? Czy opłacona prenumerata za czasopisma?

Rozplanujcie sobie pracę w swoim dziale, pomyślcie o zorganizowaniu wspólnych czytań izbowych, o gazecie ścienniej i dzienniku mówionym — to Wasz obowiązek!

Świetliczanki! Już wkrótce trzeba będzie zabrać się do organizowania świetlic, czy macie potrzebne wydawnictwa? — Śpiewniki, podręczniki gier, zbiory inscenizacji? — Jeśli nie, to je sobie sprowadźcie z K.S.M.ż.

Pomyślcie o przeszkoleniu się na kursie dla przodownic pracy świetlicowej. Kursy będą organizowane w Wilnie i w okręgach.

A może zorganizujecie 1-tygodniowy kurs świetlicowy w swoim Oddziale? Instruktorke wyśle K.S.M.ż.

Przysposobienie do obrony kraju. Dowiadujemy się z terenu, że zachodzą wypadki namawiania Druchen do zapisania się do takiej czy innej organizacji pod pretekstem szkolenia w zakresie pdok.

Zapamiętajcie sobie dobrze, Druchny, że cała nasza organizacja t. zn. K.Z.M.ż., przystąpiła do P. W. K. na członka współdziałającego i przez to każda Druchna jest członkinią uczestniczką P. W. K., Nie musi więc żadna z nas zapisać się do jakiejś innej organizacji, żeby się przygotować do obrony kraju. Szkolimy się w szeregach K.S.M.ż.

Nie dawajcie się więc Druchny namówić do opuszczenia szeregów K.S.M.ż., a o wszystkich usiłowaniach skłonienia Was do tego meldujcie do K.S.M.ż.

Kursy pdok. — Wzywamy wszystkie Oddziały do organizowania dla Druchen, a nawet dla dziewcząt niestowarzyszonych kursów pdok. Należy się o nie zgłaszać do powiatowej Komendantki P.W.K., która jest w każdym mieście powiatowym.

Kursy są bezpłatne.

O każdym prowadzonym kursie pdok należy zawiadomić KSMż. w Wilnie, podając:

1. Termin kursu
2. Czas trwania
3. Program
4. Kto prowadził
5. Liczbę uczestniczek.

Szczegółowy program pracy z zakresu pdok podamy Druchnom w specjalnym okólniku, narazie organizujecie kursy i czytajcie pilnie artykuły o pdok umieszczane w „Młodej Polce” i „Kierowniku”.

DZIAŁ GOSPODARSTWA DOMOWEGO.

Kursy gospodarstwa domowego 1 i 2 tyg. Druchenki! nie każda z nas stać na szkołę zawodową gospodarczą czy rolniczą, któraby dała nam fachowe wykształcenie potrzebne w naszym warsztacie pracy jakim jest nasze własne gospodarstwo ogród lub rola, ale każda może się przeszkolić na najrozmaitszych kursach urządzanych przez nasze organizacje. Z przykrością nieraz patrzymy na młode dziewczęta, które stają się po wyjściu za mąż samodzielnymi gospodyniami, wchodzą do obcej rodziny, stają do pracy na nowem gospodarstwie, którego nieznają i muszą się borykać z różnemi trudnościami, dzięki temu, że nie są zawczasu do umiejętnego gospodarowania przygotowane. Żyjemy w czasach, w których wszystko ciągle się zmienia, postęp idzie naprzód we wszystkich dziedzinach naszego życia tak samo w rolnictwie i gospodarstwie domowem nie wystarczy młodej gospodyni w czasach obecnych to czego się nauczy przy matce, ciotce lub babci, życie wymaga aby z każdym rokiem gospodyni dostosować umiała swój sposób gospodarowania do potrzeby chwili, inaczej, bowiem nie potrafi podjąć obowiązków dobrej i pożytecznej gospodyni. Teraz, gdy kobiety są powołane do pomocniczej służby dla wojska na wypadek wojny, muszą jak najprędzej zdobyć potrzebne wiadomości, zdobyć umiejętność szycia, robienie na drutach, gotowania, pieczenia, przetwórstwa owocowego i warzywnego, prania, higieny, ratownictwa, hodowli i uprawy w p. r. przez urządzanie w oddziałach KSMż i KSK. różnego rodzaju kursów zależnie od pory roku i zamięłowań. Na czasie są kursy przetworów owocowych i warzywnych, kursy gospodarstwa domowego i prania. W okresie jesienno zimowym kursy kroju i szycia, trykotarstwa, higieny, ratownictwa

i w dalszym ciągu gosp. dom. Zachęcając wszystkie Druchenki i Pannie, które jeszcze nie zorganizowały w swoich oddziałach lub zastępach kursów fachowych jakiegokolwiek rodzaju, do jaknajrychlejszego zebrania się do roboty póki są owoce, warzywa, wolniejszy czas, trochę pieniędzy i ładna pogoda i niema wojny, podajemy raz jeszcze warunki i programy kursów gosp. dom. W październikowym numerze W.A.K. podamy warunki innych kursów.

Zgłoszenia na czas wysyłać należy imiennie na specjalnym blankiecie lub zwykłym arkuszu papieru podając: imię i nazwisko uczestniczek. Jakiego rodzaju ma być kurs (gotowanie, przetworów owocowych i warzywnych lub pranie i t. p.). Czas trwania Kursu (od — do). Zgłoszenie podpisuje kierownictwo i Ksiądz Asystent i wysyła przynajmniej na 2 tyg. przed terminem rozpoczęcia kursu, aby Centrala K.S.M.ż. w Wilnie miała czas porozumieć się z instruktorką.

Zgłoszenia należy wysyłać do Centrali K.S.M.ż. w Wilnie, ulica Zamkowa 6, załączając blankietem P. K. O. lub przekazem 1 zł. tytułem wpisanego od całego kursu.

Warunki kursów 1 tygodniowych gosp. dom. lub przetworów są następujące:

1) Czas trwania kursu 8 dni (od niedzieli do niedzieli). Ilość uczestniczek od 5—20. Opłata od całego kursu niezależnie od ilości uczestniczek 10 zł. wpłacone p. Instruktorce, która kurs prowadzi, plus zwrot kosztów podróży, utrzymanie i mieszkanie.

Produkty uczestniczek przynoszą same.

Program kursu 1 tyg.

Zajęcia praktyczne i kulturalno-oświatowe, które obowiązują wszystkie uczestniczki kursu, trwają 8—10 godzin—zależnie od warunków miejscowych. Uczestniczki mają zeszyt i ołówek.

Dzienny rozkład zajęć na kursie:

Godz. 9—13 modlitwa, apel, dyspozycja obiadowa, pogadanka gospodarcza, podział prac i zajęcia praktyczne.

Godz. 13—15. — Wspólny obiad i przerwa

„ 15—1630 — Pogadanki

„ 1630—19 — Zajęcia świetlicowe

„ 19 — Modlitwa.

Pogadanki gospodarcze.

1. Organizacja pracy domowej
2. Odżywianie człowieka
3. Przygotowanie potraw
4. Spiżarnia, zapasy, zakupy
5. Odżywianie chorych
6. Jadłospisy i rozkład zajęć gospodarczych na rok, kwartał, miesiąc, tydzień i dzień oraz rachunki.

Pogadanki z higieny.

1. Budowa człowieka i higiena odżywiania
2. Higiena osobista
3. Higiena domu i obejścia
4. Pomoc w nagłych wypadkach i apteczka
5. Choroby zakaźne i pielęgnowanie chorych.

Zajęcia świetlicowe:

Opracowywanie urozmaiceń na wieczornicę przy zakończeniu kursu: piosenki, inscenizacje, pląsy, gry towarzyskie, pokazowe przerobienie „Pierwszej lub drugiej książki K. S. M.ż.” albo „Podręcznika dla kandydatek K.S.K.” (1 raz) Głośna gazeta i ścienna. Pokazowa zbiórka „dobrego czytania książki”, pokazowa świetlica. Konferencja z kierownictwem. Zajęcia codzienne kończą się chwilą religijną.

Warunki i program kursu 2 tyg.

1. Czas trwania — 2 tygodnie
2. Ilość uczestniczek — 10 do 25.
3. Oplata—25 zł., opłata instruktorki (niezależnie od ilości uczestniczek), zwrot kosztów podróży, mieszkanie i utrzymanie.
4. Zajęcia trwają 8 godzin dziennie.

Pogadanki i zajęcia praktyczne z gosp. dom.

5 godzin dziennie

- a) gotowanie i pieczenie teoretycznie i praktycznie
- b) porządki domowe
- c) zapasy spiżarniane i zakupy
- d) pranie—teoretycznie
- e) wychów kurcząt—praktyczne wskazówki
- f) ogródki warzywne.

Pogadanki z higieny — podobnie jak w programach kursów 1 tyg. z pokazowym „Kącikiem” do mycia się.

Pranie w pogadankach

- a) przechowywanie brudnej bielizny
- b) przygotowanie do prania
- c) odplamianie bielizny i naprawianie
- d) pranie bielizny, kolorów i welen
- e) maglowanie, prasowanie i składanie bielizny.

Zajęcia organizacyjne:

- a) Pierwsza lub druga książka K. S. M.ż. lub podręcznik dla kandydatek
- b) czytelnictwo pism i książek organizacyjnych

- c) piosenki organizacyjne, recytacje, inscenizacje o charakterze organizacyjnym
- d) wzorowe posiedzenie Kierownictwa, zebranie plenarne, zbiórka zastępu.

Kursy prania 3 dniowe — opłata 6 zł. niezależnie od ilości uczestniczek i zwrot kosztów podróży, utrzymania i mieszkanie. Przerabianie praktyczne wszystkiego tego co podano wyżej w programie kursu 2 tyg. gosp. domowego.

Każda uczestniczka przynosi po jednej sztuczce rozmaitej bielizny: męskiej, damskiej i dziecięcej oraz wełny kolory, firanki, bieliznę pościelową i stołową oraz mydło lub ług i t. p.

Kurs prania przy dobrej pogodzie można urządzić na podwórku.

Kursy przetworów owocowych i warzywnych

1. Czas trwania kursu 1 tydzień
2. Ilość uczestniczek dowolna
3. Oplata za cały kurs 15 zł. niezależnie od ilości uczestn., zwrot kosztów podróży, mieszkanie i utrzymanie dla p. Instruktorki i 1 zł. tytułem wpisowego do Centrali (od całego kursu).

Na program złożą się zajęcia praktyczne i pogadanki związane z przetworami oraz krótkie zajęcia świetlicowe.

1. Przetwory z owoców:

- a) marmelady, powidła i djam'y (dzem)
- b) soki i wina owocowe
- c) suszenie owoców na zimę
- d) przechowywanie owoców w stanie świeżym i zabezpieczenie zapasów na wypadek wojny.
- e) suszenie i marynowanie grzybów, —owoce, cukier, sól i naczynia przynoszą uczestniczki same ile i jakie kto może i co będzie sobie życzyć.

Zgłoszenia na kursy przetworów owocowych nadesłał Oddział K. S.M.ż. w Zaniewiczach.

Po przeczytaniu działu gosp. dom. w Wiad. A. Kat. niech Kierownictwa na najbliższym posiedzeniu swoim omówią sprawę kursów, podadzą do ogólnej wiadomości na zebraniu plenarnym ze wszystkimi szczegółami i zachęcą Druchunki do zorganizowania któregośkolwiek z wyżej wymienionych kursów (najpraktyczniej organizować kursy w zastępach) i nie tracąc cennego czasu zgłoszą do Centrali.

DZIAŁ P. R.

Praca pozaplanowa w P. R. Minał dawno czas organizowania zespołów do planowej 3 letniej pracy w P. R. Zgłoszenia już wy-

ślane, cóż mają robić Druchenki — maruderki, które na czas nie namyśliły się, a teraz chciałyby pracować w P., R. chciałyby się uczyć umiejętności prowadzenia gospodarstwa, szkoda roku. ale zapóźno! Nie zapóźno! Wzywamy wszystkie Druchuy ochotniczki pracy rolniczej do organizowania zespołów do pracy pozaplanowej w tym roku, z tem, że na przyszły rok przejdziemy do pracy planowej.

Praca P. R. — to jeden z działów przysposobienia kobiet do obrony kraju na wypadek wojny. Szczególniej chodzi o umiejętną uprawę ogródka warzywnego, uprawy roślin włókniстых (len, konopie) oraz roślin strączkowych fasoli, grochu i soi — można długo przechowywać w stanie suszonym i rośliny strączkowe posiadają te same składniki co mięso.

Termin zgłoszeń zespołów P. R. do pracy pozaplanowej upływa z dniem **1 listopada** br. ilość uczestniczek — najmniej 6.

Zgłoszenia należy nadsyłać do Centrali KSMż. w Wilnie — ul. Zamkowa 6 na blankietach wysłanych w czerwcu do wszystkich oddziałów lub na zwykłym papierze, uwzględniając wszystkie rubryki potrzebne: Oddział, zespół (gdzie), temat, odpowiednia ilość uczestniczek (imię, nazwisko, wiek, wykształcenie, wielkość gospodarstwa rodziców, oraz własnoręczne podpisy uczestniczek. Bez podpisów zgłoszeń uwzględniać nie będziemy.

Tematy: 1) Ogródki warzywne na 160 m² jako temat pracy rolniczej służby młodzieży wiejskiej, 2) 5 roślin (kapusta, cebula, fasola, pomidory i ogórki lub marchew) oraz dodatkowy temat uprawy lnu lub soi na 50 m². Można też wybrać jako temat: uprawa lnu na 200 m², dodatkowo uprawa fasoli na 50 m².

Te rośliny będą miały największe zastosowanie w odżywianiu i zaopatrzeniu wojska i ludności cywilnej na wypadek wojny.

Kompost — kupy kompostowe zakładają obowiązkowo wszystkie druchny konkursistki. Kompost jest to pełnowartościowy nawóz, który zwłaszcza w czasie wojny będzie mógł zastąpić brak nawozów naturalnych zwierzęcych (obornika itd.). Zespoły obowiązują podczas samokształcenia się — przerobienie broszurek tematowych oraz prenumerata pisma „Przysposobienie Rolnicze”. Zespoły z pracy pozaplanowej zostaną również objęte opieką powiatowych instruktorów P. R. lub agronomów rejonowych. Czekamy licznych zgłoszeń Druchenki. — Zobaczmy, czy zechcecie wypełnić obowiązek organizacyjny, obowiązek służby Ojczyzny, podjęty i dla własnych korzyści.

Termin zgłoszeń do **1 listopada** br.

Zakończenie prac w zespołach P.R. Zbliża się czas zakończenia prac P. R. w zespołach, które od wiosny prowadzą robotę rolniczą. Niektóre zespoły zakończą już we wrześniu inne w październiku. Wcześniej trzeba myśleć o zakończeniu pracy konkursowej aby je dobrze, dokładnie i starannie przygotować.

O tym winien myśleć cały zespół z przodowniczką na czele, a nawet cały Oddział.

Termin zakończenia prac w zespole zwykle wyznaczony jest przez Powiatową Komisję Rolniczą służby młodzieży wiejskiej. Zakończenie odbywa się protokolarnie przynajmniej na 10 dni przed pokazem rejonowym lub powiatowym i polega na końcowym stwierdzeniu wyników całorocznej pracy w zadaniu tematowym (uprawy rośliny lub wychowu zwierzęcia domowego) i w pracach samokształceniowych oraz na zakończeniu dzienniczka z zestawieniem końcowym wraz z kalkulacją (dochody i rozchody oraz opłacalność). Zbiór plonów lub waga zwierzęcia powinno się odbyć komisyjnie, a w razie niemożności stworzenia komisji — to w obecności całego zespołu z przodowniczką. Ceny do kalkulacji powinny być przyjęte jednakowe w całym zespole.

Protokół i zakończone dzienniczki przodowniczką winna dostarczyć do Pow. Kom. do spraw mł. wiejsk. (instruktorowi P.R.) przed pokazem i egzaminem. Instruktor poprawione dzienniczki zwraca każdej uczestniczce.

Blankiety sprawozdawcze z całokształtem pracy P. R. w zespole, które wkrótce wyszle Centrala do zainteresowanych zespołów należy również dokładnie wypełnić i przesłać do Centrali KSMż. w Wilnie, Zamkowa 6 do dnia 1 listopada br. nieodwołalnie lub oddać pp. Instruktorom okręgowym.

Wystawy P. R. i egzaminy. Pokaz i egzamin jest ostatecznym zakończeniem rocznej pracy zespołów I i II stopnia sprawności P. R. Zespoły III stopnia kończą tylko zadanie tematowe, teraz na jesieni ostateczne zakończenie i egzamin uczniów III stopnia odbędzie się dopiero wiosną roku następnego (1940 r.). Od jesieni do wiosny zespół III stopnia prowadzi nadal pracę samokształceniową oraz pracę praktyczną we własnych gospodarstwach. Najczęściej egzamin połączony jest z pokazem — termin wyznacza P.R. do Spr. mł. W. Zasadniczym celem egzaminu jest zorientowanie Komisji w tym czego się uczeń nauczył, do egzaminu dołącza się ocenę z lustracji instruktora i lustracji wewnętrznych oraz dzienniczek.

Pokazy lokalno-wsiowe. Każdy zespół powinien uważać za swój obowiązek urządzenia we wsi wystawy lokalnej — pokazu swoich prac z którymi się młodzież dzieli z całą wsią. W urządzeniu wystawy wiejskiej winien każdy zespół włożyć jak najwięcej myśli, pomysłowości i pracy. Można salę (lub w chacie) lub miejsce na wolnym powietrzu, gdzie się odbędzie wystawa ozdobić zielenią, chorągiewkami, portretami ludzi zasłużonych, emblematami organizacyjnymi. Poustawiać stoły lub zestawić ławki, przykryć barwnymi kilimami lub choćby białym zwykłym papierem, na nich poukładać eksponaty z kartką z opisem podającą wagę i wielkość poletka, lub wagę przyrostu prosięcia w czasie takim a takim, podać zestawienia wydatków, dochodów i zysków pracy.

Uczennice P. R. mogą wystawę połączyć z pokazem swoich robót haftów, dywanów, wyrobów szydełkowych, tkanin itp ładnie dekorując niemi ściany. Trzeba się starać, by dorobek naszej rocznej pracy możliwie najładniej się prezentował. Ładnie poukładane buraki, kapusta, ziemniaki, len (ziarno) cała roślina, włókno i płótno).

Zespoły ogródków warzywnych mogą na stołach lub grządkach porobić małe pokazowe ogródki z uwzględnieniem trójpółowki, świeże warzywa, suszone i przetwory z warzyw zgrabnie ustawiono, sposób przechowywania warzyw w stanie świeżym (kopczyki lub piętrowe grządki) można przygotować kilka potraw z warzyw nieznanych na wsi lub mało rozpowszechnionych.

Okazy hodowlane poustawiane w ładnych pomysłowych klatkach czy specjalnych stoiskach urządzonych jak małe pokazowe chlewki lub kurniki czy oborki z odpowiednimi naczyniami i urządzeniami do karmienia i pojenia zwierząt domowych. Młodzież nasza jest b. pomysłowa i potrafi piękne rzeczy robić niemal z niczego.

Zespół może zaprosić do współpracy kilka osób, które będą tworzyły t. zw. komitet wystawowy, który bardzo wiele może młodzieży dopomóc nie tylko powagą, ale i materialnie przy urządzaniu wystawy imprezy z nią połączonej lub ufundowaniu nagród.

Przy pokazie lokalnym dobrze jest urządzić publiczny egzamin wobec wszystkich, by starsi i młodzież niezorganizowana mogli się przekonać o wynikach pracy peerowców. Imprezy również są bardzo porządane przy wystawie, któreby skupiły szersze masy publiczności i jednocześnie dały miłą rozrywkę. Można urządzić dożynki, pochód obrazujący prace na wsi, inscenizacje pieśni ludowych, pokazy, tańce regionalne, recytacje zespołowe i t. d.

Wystawa rejonowa i powiatowa zwykle jest organizowana przez Pow. Kom. do S. M. W. dla ułatwienia młodzieży dojazdu na wystawę i egzamin. Obecność uczestników z eksponatami, dzienniczkami i wiadomościami i wszystkich bez wyjątku uczni p.r. i zespołów jest konieczna.

Na tych wystawach zwykle każda organizacja ma swoje stoisko, które również możemy jak najładniej i najpomysłowiej urządzić.

Uczestnicy wystawy rejonowej czy powiatowej winni przybyć w dniu oznaczonym zespołami punktualnie. Nie gubić się po mieście, ale dzień ten poświęcić wystawie, egzaminom, zapoznaniu się z młodzieżą z innych oddziałów, bo ludzie stykając się ze sobą wiele się od siebie uczą.

Pracujemy w P.R. aby zdobyć jak najwięcej wiadomości potrzebnych dla nas samych na naszych własnych gospodarstwach i z tego tylko punktu widzenia winniśmy prace rozpoczynać, prowadzić i zakończyć jak najdokładniej i najstaranniej wykorzystać czas na prace samokształceniowe i praktyczne. Nie pracujemy dla względów ludzkich, nagród lub uznania, lecz dla siebie!

DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY.

Składkę roczną 4 zł. wpłaciły Oddziały: Ścierkowo, Żuprany, Korycin, M.-Brzostowica, Kuźnica k.Grodna, Ostrowiec k. Wilna, Konstantynów k. Święcian, Kundzin, Szydłowice, W. Eysmonty, Jaświły, Żukiewiczze, Nowy Pohost, Tołoczany, W. Soleczniki, Petelczyce, Buczany, Dalekie, Turmont, Supraśl, Plussy, Szylany, Dereczyn, Dubrowa, Grodno-Fara, Wiszniew k.Swira, Werekki, Bieniakonie, Bystrzyca Smołwy, Nowa-Ruda, Sobotniki, Głębokie-Miasto, Butrymańce, Siderka, Tryczówka.

Składkę półroczną 2 zł. wpłaciły Oddziały: Dżisna, Krewa, Werenów, Borodzienie, Wilejka, Hoża, Bujwidze.

Ofiary na FON. Ejszyski 12 zł, Hermaniszki 4 zł, Olkowiec 20 zł, Wasilków 5 zł, Stare Wasiliszi 5.63 zł, Mejszagola 7 zł, Molczadź 5 zł, Rudziszki 30 zł, Brzozowa 3 zł, Żyrmuny 8.30 zł, Sużany 5 zł, Suderwa 2.50 zł, Traby 22 zł. — razem 129.43 zł.

Nowe Oddziały KSMŻ. Niemen, pow. Lidzki. „Szczęść Boże w pracy„!

KATOLICKIE STOWARZYSZENIE MĘŻÓW

Dar dla Armii.

W ostatnich numerach „Wiadomości Ak. Katol”, umieściliśmy wezwanie do członków K. S. Mężów w sprawie zbiórki „Dar dla Armii”.

Uważamy, iż ambicją nas wszystkich winno być, by wynik zbiórki był godny naszej organizacji. Sprawa raz zapoczątkowana winna być doprowadzona do należytego końca.

Nie wspominamy tutaj o doniosłym znaczeniu i chwilach historycznych, które przeżywa nasza Ojczyzna, gdyż każdy je dobrze sobie uświadamia.

Termin zbiórki został wyznaczony na dzień 1 października. Całość zebranych kwot zostanie przez KSM — Arch. Wilcuńskiej odesłane do Głównego Zarządu naszej organizacji w Warszawie. Zbiórka odbywa się w całym kraju wśród naszych członków i po ukończeniu zbiórki uroczystość będzie doręczona Naczelnemu Wodzowi Armii Polskiej.

Pamiętajcie termin zbiórki 1 października. Wszystkie oddziały winne zadokumentować swój udział chociażby minimalną kwotą.

Pieniądze przysyłać do KSM Wilno, Zamkowa 6. Konto Arch. I. A. K. Nr. 700.240 z zaznaczeniem „Dar dla Armii.”

Pozatem Zarząd K. S. Mężów postanowił przeprowadzić w Stowarzyszeniach ankietę celem ustalenia:

1. jaką sumę Oddziały i pojedynczy członkowie KSM już wpłacili na Fundusz Obrony Narodowej,

2. jaką sumę Oddziały i członkowie wpłacili na pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej.

Prosimy Szanowne Kierownictwa Oddziałów, o zebranie tych wiadomości w Oddziałach i przesłać do nas do dnia 1 października jako to i zebraną kwotę na „Dar dla Armii”.

Podajemy ciąg dalszy wykaz oddziałów KSM którzy uskuteczniły wpłatę na „Dar dla Armii”: Indura 5 zł. 50 gr., Łuczaj 7 zł. 90 gr., W Ejsmonty 3 zł. 50 gr., Niewodnica 7 zł., Hermaniszki 2 zł. 75 gr., Suraz 5 zł., Porudomino 6 zł. 10 gr., Kalinówka Kość. 11 zł. 20 gr., Landwarów 5 zł., Olkieniki 3 zł., Mała Brzostowica 5 zł., Krzywicz 6 zł., Bujwidze 5 zł., Szczuczyn 10 zł.

Obrona przeciwigazowa i przeciwlotnicza.

W wychowaniu członków K. S. Mężów — które się odbywa przy każdej sposobności, zwrócić musimy uwagę po za stroną moralną i patriotyczną — na przygotowanie członków do obrony kraju.

W tym celu stosownie do Uchwał Zebrania Głównego Zarządu K. Z. Mężów. należy podjąć akcję szerzenia wiedzy o obronie przeciwigazowej i przeciwlotniczej.

Zdajemy sobie dokładnie sprawę z doniosłości zagadnień. Winniśmy być przygotowani na złożenie największych ofiar, szczególnie obecnie, kiedy Ojczyzna nasza znajduje się w okresie historycznych przeżyć i dla tego sprawa obronności kraju nie powinna być nikomu obojętna.

Szanowne Kierownictwa Oddziałów zechcą pobudzać członków, aby brali udział i sumiennie korzystali z kursów i przysposobień, jakie w dziedzinie obrony przeciwlotniczej i przeciwigazowej organizują organa samorządowe.

Pozatem:

1) Nawiązać kontakt z gminnymi i powiatowymi komitetami L.O. P.P. celem uzyskania od nich pomocy fachowej (prelegentów, prezenty filmów i t. p.) dla przeprowadzenia w oddziałach pogadanek, wykładów z dziedziny obrony przeciwigazowej i przeciwlotniczej.

2) Zapoznać członków z akcją obrony przeciwigazowej i przeciwlotniczej przez szerzenie odpowiednich wydawnictw przeznaczonych dla ludności cywilnej.

Dla ułatwienia Sz. Kierownictwa w oddziałach z tej dziedziny polecamy następujące broszury:

1. Abzołtowski S. — O niebezpieczeństwie lotniczym i obronie przeciwlotniczej. Cena 2.50 gr.
2. Bartel Z. mjr. — Pogadanki z obrony przeciwlotniczej. Cena 90 groszy.

3. Wskazówki o wykrywaniu gazów bojowych w terenie, na przedmiotach, żywności i t. p., oraz w zabezpieczeniu niewybuchów, w zbieraniu odłamków i t. p. Cena 30 gr.

4. Wskazówki o obronie przeciwlotniczej budynków. C. 30 gr.

5. Jereblowi — Organizacja opl. domów mieszkalnych. C. 1 zł.

6. Kalicki St. — Jak należy wybierać, urządzać i uszczelniać pomieszczenia przed gazami bojowymi. C. 15 gr.

7. Królikiewicz St. mjr. — Obrona przeciwlotnicza. C. 3.20 zł.

8. Lewicki M. Kpt. — Podstawowe wiadomości o trujących gazach i substancjach przemysłowych. Cena 3 zł.

9. Lasiński — Praktyczne wskazówki. Cena 10 gr.

10. Meliński Z. dr. — Zapobieganie pożarom w O.P.L. c. 1.80 zł.

11. Rabęcki H. kpt. — Sposoby samoobrony lotniczo - gazowej (wskazówki dla ludności) c. 25 gr.

12. Szerlag E. — Niezbędne wiadomości z O.P.L. c. 20 gr.

13. Zieliński A. kpt. — Naucz się bronić przed gazami bojowymi. c. 10 gr.

Wydawnictwa te nabywać można w Okręgach L.O.P.P. (Wilno, Białystok i Nowogródek) oraz obwodach (powiaty).

Wydawnictwa K. Z. M.

Kat. Zw. Mężów dla zapewnienia rozwoju inicjatywom wydawniczym. postanowił podjąć akcję w pismach organizacyjnych dobrowolnych ofiar na „Fundusz Wydawniczy KZM.” Sz. Kierownictwo Oddziałów KSM są proszone o podanie powyższego do wiadomości swych członków i zachęcenie ich do składania ofiar na ten cel.

Co robić w m. wrześniu.

Kierownictwo Oddziałów K. S. M.

1. Omówić zbiórkę na „Dar Narodowy”.
2. „ sprawę przygotowania członków do obrony kraju.
3. Przystąpić do uporządkowania księgowości org.
4. Współpraca i opieka nad młodzieżą KSMM., oraz omówić pozyskanie młodzieży pozaszkolnej do KSMM.
5. Ułożyć program na okres jesienny.
6. Przygotować porządek dzienny na zebranie plenarne.
7. Sprawy miejscowe.

Oddział K.S. Mężów — Zebranie plenarne.

1. Wykład, odczyt na temat tegor. hasła Ak. Kat. „Wychowanie młodzieży i szkolnictwo”.
2. Omówić p. 1 i 2 — Kierownictwa Oddziału.
3. „ sprawę pomocy dla członków KSM potrzebujących pomocy.

4. „ sprawę pozyskania liczbowo oddziałów.
5. Podać do wiadomości ogółu czł. program pracy na okres jesienny.
6. Sprawy miejscowe.

W m. października w ramach Hasła Ak. Katol. omawiać będziemy — Propagandę Wiary (misje, unia, nawracanie heretyków, sekciarzy i t. d.)

Sekcja Abstynencka

Parafjalne Oddziały Katolickich Stowarzyszeń urządzają nie raz wycieczki, pielgrzymki, zabawy, wieczornice i t. p. imprezy. W myśl naszych zasad organizacyjnych, wszelkie imprezy stowarzyszeniowe powinny odbywać się bez alkoholu. Sekcja abstynencka bezpośrednio walczy z alkoholizmem, a cały Oddział, jeżeli w pełni rozumie swe zadanie, będzie walkę tę popierać na każdym kroku choćby pośrednio — między innymi przez wyłączenie napojów alkoholowych z całego życia organizacyjnego Oddziału. Zadaniem sekcji abstynenckiej jest czuwać, aby zasad tych przestrzegano tam, gdzie już zostały wprowadzone, oraz aby je wprowadzono tam, gdzie dotąd tego jeszcze nie ma.

Najlepszem będzie zgłosić na plenarnem tub walnem zebraniu Oddziału wniosek o powzięcie uchwały, że wszelkie imprezy KSM są bezalkoholowe. Przyjęcie takiego wniosku zależy przede wszystkim od postawy członków sekcji abstynenckiej. Jeżeli sekcja będzie należycie pracowała, jeżeli będzie szerzyć na terenie Oddziału znajomość sprawy alkoholizmu, jeżeli wycieczki i inne imprezy sekcji znane będą z *wesołości* i będą na nich napoje bezalkoholowe — to spewnością wniosek taki przejdzie.

Powinniśmy na towarzyskie imprezy sekcji zapraszać cały Oddział, aby wszyscy mogli naocznie przekonać się jacy to *szożeśliwi i pełni radości są ci abstynenci*, — ale oczywiście wtedy naprawdę to radość u nas być powinna! — Wielką pomocą do podtrzymania wesołego nastroju będzie „Śpiewnik Abstynencki” (cena 20 groszy), który każdy abstynent powinien posiadać i conajmniej połowę podanych tam pieśni umieć śpiewać i to z pamięci.

Sekcje Rolne K. S. Mężów

Zapoczątkowana w roku ubiegłym praca w Sekcjach Rolnych mężów, będzie prowadzona przez Stowarzyszenie i w roku przyszłym 1:40.

Jako temat pracy należy wybrać w/g programu, jaki podaliśmy w roku ubiegłym i jaki znajdują Mężowie w załączonym referacie, wygłoszonym przez kierownika Sekcji Rolnej pana W. Symonowicza, na Zjeździe Delegowanych Mężów w Wilnie, w roku bieżącym pod t. „Sprawy Rolne w K. S. Mężów”. Referat ten na podstawie uchwały

Zjazdu Delegowanych, drukujemy poniżej celem przeczytania na zebraniu plenarnym.

Dla dobra sprawy zwracamy jednocześnie uwagę, że w pierwszym roku pracy należy brać do przepracowania teoretycznego i praktycznego, tematy zbóż lub roślin okopowych np. buraki pastewne, ziemniaki, marchew pastewna, fasole. Zorganizowaną sekcję rolną, należy zgłosić do Stowarzyszenia na wykazie imiennym zgłaszającym się do konkursów; odwrotnej strony blankietu wypełniać nie należy. Termin zgłoszeń ustalono na dzień 1 listopada.

Każdy oddział otrzyma po 3 egzemplarze „wykazów imiennych”, na specjalne zapotrzebowanie Stowarzyszenia wyśle większą ilość.

Szczególnie w chwili obecnej Mężowie Katolicy swoim licznym przystąpieniu do sekcji rolnych zadokumentują swoją miłość Ojczyzny i wyrobienie organizacyjne.

Każdy oddział M. S. Mężów zrobił wszystko, aby członkowie pracowali w sekcjach ma to bardzo duże znaczenie dla naszego kraju, gdyż kawałki ziemi uprawnione racjonalnie przez wszystkich mężów, w sumie otworzą pokaźny obszar ziemi, który wyda podwójny, względnie potrójny plon. Niewielki wysiłek z naszej strony przysporzy bogactwa w postaci żywności dla naszego Narodu, tym samym wzmocni go na wypadek potrzeby.

Organizowana przez Rząd akcja samopomocy rolnej, musi znaleźć przedewszystkiem moralne poparcie wśród naszych członków. Gdyby na którego z naszych członków padła funkcja „Przodownika”, musi z niej wywiązać się, jak przystało na Męża Katolika.

Wszystkie zarządzenia w sprawie samopomocy rolnej, przez nas muszą być wykonywane bez najmniejszych zastrzeżeń i niedociągnięć.

W całości pracy naszej w dziale gospodarczym, na każdym kroku powinna przebiegać doskonałość. Doskonalszymi powinni się stawać w uprawie ziemi, w hodowli zwierząt, oraz w każdym poczynaniu naszym na gospodarce rolnej. Wielką pomocą w spełnieniu obowiązku żywicieli kraju, oraz swoich rodzin, będzie Sekcja Rolna, w szeregach której nie powinno zabraknąć ani jednego członka naszej Organizacji.

Rozpoczynając pracę w tym dziale na rok przyszły, życzymy wszystkim obecnym i przyszłym członkom Sekcyj Rolniczych.

Szczęść Bożel

Sprawy rolnicze w K. S. M.

Liczba rolników należących do naszego Stowarzyszenia, najwyraźniej świadczy o tem, że działalność organizacji naszej jest powszechna, rozpościerająca swoje skrzydła na wsi i w mieście, wśród rzemieślników i rolników.

6591 rolników na ogólną liczbę członków Stowarzyszenia 8009, mówi też i o tem, że jesteśmy terenem o charakterze rolniczym.

W organizacjach rolniczych (w Kółkach Rolniczych) pracuje 510 mężów, jak podają sprawozdania roczne nadesłane przez oddziały.

Znikoma liczba mężów biorący czynny udział w Kółkach Rolniczych, mam wrażenie nie jest skutkiem braku zainteresowania sprawami rolniczymi naszych członków, lecz istnieje pewne prawdopodobieństwo, że Kółka Rolnicze nie wykazują, być może, że tylko na zewnątrz prac, któreby pociągały członków.

Nie bezpodstawnie należy wspomnieć i o tem, że działalność Kółek Rolniczych nie ogranicza się jedynie do prac zawodowo-gospodarczych, lecz obejmuje urabianie członków w pewnej ideologii politycznej.

Rolnicy szukający pomocy jedynie w spełnianiu swojego zawodu, gdy natrafiają na sforsowanie pewnej polityki w pracy niemającej z nią nic wspólnego, zniechęcają się i do organizacji takiej iść nie chcą.

Akcja Katolicka, jako organizacja uniwersalna, mająca za zadanie wychowywać całego człowieka, pracy swojej nie może ograniczyć jedynie do zawodu. Nie mając środków i warunków prowadzenia na szeroką skalę specjalnej organizacji zawodowej, tem bardziej nie chcąc brać na siebie odpowiedzialności za tę działalność, specjalizacji zawodowej nie prowadzi.

Wychodząc jednak z założenia, że organizacja nasza wychowuje całego człowieka: nie może ograniczyć się do tworu jakim jest wewnętrzne urobienie człowieka, lecz powinna obejmować w miarę swoich wewnętrznych sił i możliwości i zewnętrzną stronę życia każdego z członków, tak samo każdego z zawodów.

Wszędzie, a zwłaszcza na Wileńszczyźnie, oświaty zawodowej rolniczej i praktycznego wyszkolenia zawodowego, odczuwa się brak i to wielki.

Zaglądamy do chaty gospodarza wieśniaka, temu, który to widział opisywać tego nie ma potrzeby. Pusta stodoła, pusty spichrz, poobdzierane strzechy, świecą zebrami krokwi i grabiast. Krowy z zapadłymi bokami opuściwszy lby czekają aż ich pan obedrze drugą część dachu i przyniesie wiązkę nadgniłej i stęchłej słomy aby je poratować od śmierci głodowej.

Mimo woli nasuwa się pytanie, dlaczego tak smutny widok daje życie wieśniacze, zwłaszcza na przednówki, dlaczego głód i nędza życiowa przebija z każdego kąta gospodarstwa?

Zdawałoby się, czego jak czego, ale jedzenia to musi starczyć temu, kto je wytwarza dla całego świata. A jednak tak nie jest, wytwórcą dóbr służących do zaspokojenia potrzeb, sam ich nie ma, bo przymiera głodem.

Czemu siedzący w zasięgu rolnik wileński głoduje wraz z dobytkiem?

Kto za taki niemoralny stan rzeczy ponosi odpowiedzialność. kto i co jest tego przyczyną?

Ci, którym idzie nie o obronę rolnika i jego bytowania, lecz o prywatny interes lub o interes państwa obcego, całą winę składają na karb złej konjunktury gospodarczej, którą umyślnie stwarza Rząd. Inny wybawiciel ludu rolniczego krzyczy co sił mu wystarczy, powiada że dlatego jest taki stan rzeczy, że rolnicy Wileńscy mają za mało ziemi, wskazując, zdaniem ich, na najwyższych winowajców, którzy posiadają ziemi więcej stwarzając tym samym nienawiść klasową, między rolnikami mającymi ziemię w większej i mniejszej ilości.

Jak jeden, tak też drugi, zdaniem naszym nie przyczynia się ani na grosz do poprawy doli rolnika, lecz przeciwnie, z każdym dniem ją pogarsza.

Bowiem nie tylko od naszego Rządu zależy zła konjunktura gospodarcza, ale ma tu dużo do powiedzenia życie gospodarcze całego świata, które wynika z kilku przyczyn:

1) Przyczyna — to zanik miłości bliźniego, a rozkochanie się w swoim własnym materializmie, w swoim własnym interesie, zapominając o interesie ogółu.

Nie bez krzywdy dla ludzkości producenci kawy zorganizowani w kartele palą nadprodukcję tego artykułu, aby utrzymać pewien poziom cen; tak samo wygląda nadprodukcja pszenicy w Ameryce, tak samo gubią ludzkość stojące fabryki należące do karteli, zaco pobierają stałe wysokie wynagrodzenie, tak za to jedynie, że nie produkują, że nie przyczyniają się do konkurencji produkowanego towaru i nie obniżają przez to jako wartości sprzedalnej.

Dla tych to właśnie przyczyn rolnik musi płacić wysokie sumy za wytwory świata przemysłowego, a artykuły własnej produkcji sprzedawać taniej.

Zapomniana miłość bliźniego, prastara równowaga życiowa między społeczeństwami i narodami jest przyczyną niesprawiedliwej konjunktury gospodarczej, a nie winą jednego Rządu, winą wszystkich ludzi, wszystkich urzędów i wszystkich narodów. Akcja Katolicka Mężów całego świata w działalności swojej musi przywrócić Chrystusową ideę Miłości bliźniego.

II. Przyczyna niszcząca życie gospodarcze zdrowe normalne, to militaryzacja narodów, spowodowana grozą największego nieszczęścia — grozą wojny.

Zachłanne dążenia naszego sąsiada po mienie i suwerenność narodów, zmusza narody te do ciągłego zbrojenia się, do zahamowania rozwoju przemysłu gospodarczego, na rzecz rozwoju przemysłu wojennego. Dzisiaj narody chcące pracować spokojnie, chcące mieć noc spokojną, plugi swoje muszą zamienić na karabiny maszynowe.

Lud wileński w życiu gospodarczym kroczy bardzo powoli na przód, powoli też ugina się pod wszelkim strachem. Ta druga cecha naszego narodu musi szczególnie przebijać z charakteru każdego męża

katolika. Nasi przywódcy duchowi Najdostojniejszy Episkopat zwraca się do nas, abyśmy nie zaniedbywali swoich obowiązków, lecz pokrzepiwszy się modlitwą pracowali, patrząc spokojnie na bieg wypadków. Ten naród jest silny, który najmniej okazuje zdenerwowania, a ten naród wygrywa wojny, który gospodarczo rozbudowany jest dobrze.

Rolnictwo wileńskie ma wielkie zadanie do spełnienia, któremu pewnością podoła, zadaniem tem jest bardziej wytężona praca nad produkcją chleba powszedniego dla swojego narodu i rodzin swoich.

III. Przyczyna biedy naszej, to jak już wspominaliśmy powszechny brak oświaty wogóle, a oświaty zawodowej w szczególności.

Kto chce być rzemieślnikiem, dobrym fachowcem, aby zapracować na siebie i rodzinę swoją, ten musi ukończyć studia zawodowe. Krawiec, który ma do czynienia jedynie z ubraniem, aż trzy lata zdobywa podstawy wiedzy krawieckiej, potem przez lat kilka pracuje pod kierownictwem majstra jako czeladnik, aż wreszcie zdobywszy wiedzę teoretyczną i praktyczną staje się majstrem, kierownikiem własnego warsztatu, który jest skromny. Tak samo wszelkie inne rzemiosło wymaga nauki teoretycznej i praktycznej.

Rzemiosłem jest też rolnictwo, majstrem tego rzemiosła jest rolnik, warsztatem gospodarka cała—ziemia, narzędzia, budynki, inwentarz.

Aby poznać materiały i uszyć ubranie dużo trzeba pracować, dużo trzeba się uczyć. Jeżeli chodzi o fach rolniczy, utarło się powszechne pojęcie, że jest to zawód niemający nic wspólnego z oświatą, książką, nauką. Zawód rolniczy traktowano, a nawet i nadal się traktuje za wiedzę dziedziczną po ojcu przez syna. Nierzadkiem jest powiedzenie, że skoro ojciec umiał uprawiać ziemię, to i syn musi umieć, musi, bo jest synem rolnika.

Tak nie jest, rolnictwo jest zawodem, i to zawodem bardzo żywym, ulegającym przeróżnym zmianom, metody pracy w zawodzie tym zmieniają się częściej niż pokolenia ludzi. Zakres wiedzy zawodu rolniczego musi być bardzo szeroki i głęboki. Rolnik musi być przyrodnikiem, chemikiem, gleboznawcą, weterynarzem, lekarzem, hodowcą, fizykiem, geografem, astronomem, murarzem, stolarzem, cieślą i t. d. i t. d. bez końca długa liczba tytułów wiedzy rolniczej, wskazuje na to, że bez końca długo i gruntownie należy uczyć się rolnictwa, co przez dziedzictwo uzyskać nie można. Miłość i przywiązanie do ziemi, zdolność poznawania całokształtu pracy na roli, może być oddziedziczona, owszem i bardzo często to się spotyka, ale wszechwiedzącym był tylko Bóg, rolnik musi tę wiedzę zdobyć. Rzecz jasna, że na poznanie szczegółowe tematów związanych z pracą rolnika zabraknie życia, ale doskonalszym należy się stawać, tak samo jak doskonałość ducha naszego musi być prowadzona stale, chociaż najdoskonalszym jest Bóg.

To, że rolnictwa należy się uczyć narody zrozumiały dawno, dawno już powstały zakłady nauki rolniczej, szkoły, uniwersytety rol-

nicze, książki, gazety i czasopisma. Powołane są do życia specjalne organizacje, mające za zadanie szkolenia zawodowego rolniczego.

Mamy więc do wyboru drogi nauki rolniczej, każda z nich jest dobra, każda z nich prowadzi do jednego celu, — podniesienia wydajności ziemi. Dodatkową nauką w rolnictwie jest zbyt artykułów rolnych, lecz przedtem, żeby zbyć, należy mieć co zbywać. Ziemia nasza nie jest gumową, nie rozciąga się, a ludzi na tej ziemi jest coraz to więcej, nie ma więc obawy nadprodukcji, jak również nie ma obawy umierania z głodu, bo dobra jakie wszczepił w ziemię Stwórca, są niedowyczerpania, tylko trzeba umieć czerpać.

Dzisiaj rolnik wileński żyje kosztem 50 groszy na dobę na 1 głowę, gdyby nie było postępu w produkcji płodów rolnych, ten sam rolnik, przy takim przyroście ludności musiałby zadowolnić się po 25 latach życia za 20 groszy; to nas przestrasza, — nie bójmy się, postęp rolniczy idzie szybko na przód, ta sama ziemia może nam zapewnić byt, chociaż nas będzie więcej i to byt lepszy, aniżeli mamy dzisiaj, tylko idźmy z postępem wiedzy rolniczej. Katolickie Stowarzyszenie Mężów w Wilnie nie mogło i nie zaniedbało tak ważnej działalności jaką jest prowadzenie oświaty zawodowej teoretycznej i praktycznej wśród swoich członków. Nigdy nie jest za dużo organizacji szerzących oświatę zawodu rolniczego, przeciwnie, jabym powiedział, że za mało jest tych, którzy choć odrobinę bezinteresownie pomagają wsi. Owszem oświatowców w wilczej skórce wieś ma bardzo dużo, ale o takich nie chodzi.

Zapoczątkowane przez Stowarzyszenie ubiegłej jesieni działalność Sekcji Rolniczej Mężów, w niektórych oddziałach przyjęła się, co nas mocno cieszy.

Program pracy Sekcji Rolniczej w oddziale był rozesłany 18 października, dla uprzytomnienia lepszemu zapoznajmy się teraz:

1) Pracę nad podniesieniem kultury rolnej K. S. Mężów prowadzić będzie przez organizowanie na terenie każdego oddziału K.S.M. Sekcji Rolnej.

2) Na czele sekcji będzie stał *Kierownik Sekcji rolnej Oddziału*.

3) Sekcja Rolna oddziału powinna liczyć przynajmniej 6 (sześć) osób, członkiem jej może być każdy chętny pracy dla dobra rolnictwa i rolników.

4) Praca sekcji i członków polegać będzie na zdobywaniu wiadomości rolniczo-gospodarczych teoretycznych i praktycznych.

5) Początkowy zakres pracy będzie dotyczył przerabiania zagadnień dotyczących:

- I. Uprawy i nawożenia roli na przykładzie zbóż i roślin włóknistych: a) żyta, b) pszenicy, c) owsa, d) jęczmienia, e) lnu, f) konopi.

II. Uprawa i nawożenie okopowych: a) buraków, b) marchwi, pastewnej, c) ziemniaków, d) kapusty, e) fasoli.

III. Szkółkarstwa i sadownictwa: a) szkółka drzew owocowych wspólna sekcja, b) zakładanie sadów młodych, c) porządkowanie sadów starych, d) pielęgnowanie sadu owocującego.

IV. Hodowli: a) wychów i tuczenie prosiąt, b) wychów cieląt, c) wychów żrebiąt.

V. Pszczelnictwa: a) zakładanie pasieki, b) praca pasieczna.

VI. Organizacja gospodarki rolnej.

6) Kolejność w przerabianiu zagadnień zasadniczo nie obowiązuje, jednak dla dobra pracujących sekcje rolne powinny prace rozpoczynać od rzeczy najłatwiejszych t. j. od uprawy zbóż, można w jednym roku przepracowywać dwa zagadnienia np. zboża i okopowe, na rok przyszły sadownictwo i hodowla.

7. Techniczna strona pracy wygląda następująco:

W okresie zimowym sekcja zdobywa wiadomości teoretyczne z książek, broszur, ulotek, czasopism, radja, pogadanek i odczytów—wybierając drogę najłatwiejszą i najbardziej odpowiednią swemu środowisku.

Jako temat pracy zimowej na zebraniach sekcji, należy brać taki, który się zamierza prowadzić na wiosnę praktycznie, np. członkowie sekcji umawiają się, że interesuje ich podniesienie plonów zbóż uprawianych w ich gospodarstwach jak żyto i owies, ponadto pragnęliby poprawić okopowiny jak marchew i buraki. Wówczas kierownik sekcji rolnej głowi się nad tem, aby literatura (książki, broszury) dotyczące tych tematów znalazły się wśród członków na zebraniach zimowych.

W miarę możliwości sam czyta, lub wygłasza na te tematy pogadanki, może to czynić każdy z członków, (co by było najbardziej pożądane). Obowiązkiem kierownika sekcji jest wyszukiwanie innych dróg w zdobywaniu wiadomości teoretycznych np. poprosić z pogadanką na zebranie sekcji jakiegoś fachowca rolnika, chociażby agromoma gminnego, czy rejonowego, który to będąc opłacony z pieniędzy podatkowych ma za swój obowiązek przyjść z pomocą każdemu rolnikowi, a zwłaszcza gdy ci rolnicy są zorganizowani (obojętna mu musi być przynależność organizacyjna, czy to będą kółka rolnicze, czy też sekcje rolne K. S. Mężów).

Po przestudjowaniu teoretycznych zagadnień na jesieni lub wiosną każdy z członków sekcji, w swoim własnym gospodarstwie, omówione zagadnienia przerabia praktycznie.

I. Na tematy zbożowe trzeba wymierzyć poletko o powierzchni 300 m. kw.

II. Na tematy okopowe poletko ma mieć 200 m. kw.

III. Szkółka wspólna powinna liczyć przynajmniej 1.000 szt. drzew jabłoni. Cel prowadzenia szkółki, będzie ściśle naukowy.

Przy zakładaniu sadów młodych, członkowie posadzą przynajmniej po 10 sztuk drzew owocowych.

Porządkowanie sadów starych, oraz pielęgnacja drzew owocujących członkowie sekcji prowadzić będą w swoich własnych gospodarstwach lub urządzią wycieczkę w okresie intensywniejszych prac sadowniczych do gospodarstwa posiadającego sad wzorowy,

IV. Do hodowli każdy z członków sekcji zaopatrzyć się powinien w jedną sztukę (prosię, cielę lub żrebię). Rasa inwentarzowa musi być ustalona, pochodzenie dobre. Jako źródło nabycia może być z każdego gospodarstwa, które potrafi udowodnić pochodzenie na piśmie lub, które słynie w okolicy z dobrej chlewni, obory lub stajni.

V. Do pracy w pszczelnictwie, członkowie zaopatrzyć się muszą przynajmniej w jeden ul „Dadana” i rój pszczół. Wszelkie narzędzia pszczelarskie mogą stanowić własność sekcji, całej (np. miodarka) lub kilka członków, zależnie od warunków lokalnych.

VI. Organizacja gospodarki rolnej będzie obejmowała:

a) rozbić działki ziemi posiadanej przez członka — poletka. uskutecznić to może sam członek lub w razie nieumiejętności sekcja powinna postarać się o fachowca, czy też ze swojej organizacji, czy też zarządzać od organizacji rolniczej istniejącej w pobliżu sekcji.

b) Ułożenie płodozmianu dla danego gospodarstwa najbardziej odpowiedniego.

c) Dążenie do prowadzenia na całym gospodarstwie dobrych nasion siewnych, dobrego inwentarza.

d) Umiejętne wykorzystanie nieużytków, przez stawy rybne (gdzie są ku temu warunki) meliorację, naprawę gorszych łąk, sadzenie wikliny.

e) Naprawa istniejących lub wznoszenie nowych budowli gospodarskich.

f) Organizowanie zbytu artykułów będących w masowej produkcji u członków sekcji itd.

Wszelkie czynności praktyczne należy prowadzić według wskazań teoretycznych, dotyczących wszystkich działów, zawartych w książkach i broszurach, oraz instrukcjach dawanych przez K. S. Mężów.

To jest jedna z form pracy nad podniesieniem rolnictwa. Działalność sekcji rolniczych nie koniecznie ma się ograniczać do tego oto programu. Cały szereg przejawów życia gospodarczego, zależnie od potrzeb lokalnych może być prowadzony przez sekcję. Poczynając od wspólnych zakupów artykułów potrzebnych w danym sezonie, jak nawozy sztuczne, cement, wapno, cegły, siewnik i inne narzędzia rolnicze po przez wspólne zabezpieczenia inwentarza od wypadku, aż po wspólny zbyty wytworów pracy rolnika, wszystko na terenie sekcji można prowadzić z pożytkiem dla członków. Najważniejszą jednak i bezsprze-

cznie pierwszą działalnością sekcji musi być teoretyczna, ściślej mówiąc w drodze referatów, wspólnych czytań, oraz zachęcania do czytania indywidualnego, wpojenie chęci poprawy swoich warunków bytowania. Lud ziemi północno-wschodniej, porównany może być do robaków, którzy posiadają ogromną żywotność. Jeżeli rolnikowi naszemu wystarcza chleba, jest zadowolony i bez mięsa, z braku chleba cieszy się, że obrodziły ziemniaki, a jak nie ma ziemniaków, zadawałmnia się pokrzywą i szezawiem. Zacisnąwszy pasa na ostatnią dziurkę żyje i zadowolony jest z życia, — od czasu do czasu pobieduje na źle czasy, na niesprawiedliwość społeczną i tak nie widząc lepszej strawy, wygodniejszego życia z chodzą z tego świata. O narodzie tym przywykli mówić biedny naród. W zachodniej części naszego kraju też żyją rolnicy, o nich mówimy, że żyją bogacie, jedni mówią, że ziemię mają lepszą, inni przypisują wyższej cywilizacji, może jedno i drugie jest słuszne, ale też i to najsłuszniejsze, że w każdym poznaniu tkwi we krwi chęć do światlejszego życia, jest prowadzone z zapartym oddechem jaknajdokładniejsze wyzyskanie swego gospodarstwa. Rolnik wielkopolski, gdy ma u siebie światło w domu, po ciemku po podwórku chodzić nie będzie, gdy na obiad niema mięsa zadowolony nie będzie, bezradnie pasa zaciskać i głodować nie będzie, lecz wyteży wszystkie swoje siły. Za ostatni grosz zaprenumeruje gazetę, aby się w niej dowiedzieć, co należałoby udoskonalić w gospodarstwie, jakie plenniejsze odmiany posiać, jaką rasę krów trzymać, aby gwałtem wprost wydrzeć gospodarstwu naturalnym sposobem na oświecenie podwórka, na polepszenie swojej sprawy. Chęć jak największych zysków ze swoich warsztatów rolnych, w naszym pojęciu dochodzi do absurdu, w pojęciu poznaniaka poprawa swoich warunków bytowania absurdem nie było i nie będzie.

Spokojna wieś wileńska polepszenia swego życia, musi sama chcieć, wiele ten zrobi, kto potrafi wszczepić tę chęć, kto potrafi rozpalic żywiołowy pęd do pracy na wyśpiwywanym w pismach lepszym jutrze wsi.

Nikt nic nikomu darmo nie daje, każdy swoją przyszłość musi wykuć sam.

My jako ludzie żyjące życiem wewnętrznym, rozbudźmy tą dobrą iskrę chęci poprawy materialnej jak w pracy naszej duchowej rozbudzamy, przez apostołstwo swoje, chęć poprawy moralnej, w życiu własnym i Ojczyzny całej. Do rozbudzenia wsi nad poprawą jej bytu niewystarczy rozbić na klasy mniej i więcej posiadające! Nie wystarczy rozpalic nienawiść biedniejszego do bogatszego! Ten, który w obliczu doczesności jest bogatszym w porównaniu do swojego jednego sąsiada, jest uboższym od sąsiada drugiego. Jeżeli podniecony nienawiścią klasową będzie domagał się od sąsiada bogatszego, aby ten rozparcelował swoją ziemię, to w najbliższej przyszłości przy rozwoju,

nienawiści, sąsiad biedniejszy domagać się będzie od jego, aby i on rozpoczął parcelację. Jak widzimy żywiołowy, oparty na nienawiści klasowej, pęd parcelacyjny końca nie znajdzie, końcem takim byłoby ubóstwo wszystkich, a bogatym niktby nie został.

W świetle nauki Kościoła Katolickiego, niewykluczona jest nawet przymusowa parcelacja, ale oparta o przykazanie miłości bliźniego, nie zaś nienawiść klasową. Rzecz jasna, wielkie połacie ugorujące obok gospodarstwa posiadającego niedostateczną ilość gruntu na wyżywienie rodziny rolnika na niem pracującego, muszą ulec częściowemu wywłaszczeniu, lecz za zapłatą, bo Kościół własność prywatną uznaje. Każdy właściciel dóbr materialnych, w obliczu Boga jest dzierżawcą tych dóbr z której to czynności sprawozdanie przed Stwórcą zdać będzie musiał. Rostropnie więc postąpi ten, który nie mogąc dać rady w pomnażaniu dzierżawionych przez niego dóbr odstąpi część na rzecz tego, który pod opieką swoją ma za mało. Z miłością bliźniego w sercu uczyni ten, który choć zdolny do pomnażania majątności swojej całej, odstąpi jej część dla sąsiada mającego na życie ilość dóbr niewystarczającą.

Ta forma podejścia do zagadnień parcelacyjnych, powinna się znaleźć w sercach mężów katolickich, jako forma wskazana nam przez kościół, a nie narzucona przez siewców nienawiści bliźniego. Reasumując całość dodać należy, że każda praca, każda wypowiedziana myśl zgodna z sumieniem czyniącego i wypowiadającego, życiu gospodarczemu wsi i rolnictwu polskiemu przyniesie pożytek, a każde zakłamanie swemu sumieniu, przyniesie zakłamanie w czynach nad podniesieniem ludu rolniczego do lepszego jutra!

W pracy naszej organizacyjnej na polu rolnictwa nie szukamy krętych ścieżek, a kroczymy prostą drogą prawdy, mając w sercu miłość bliźniego, a przy boku miecz niezmordowanej energii do pracy dla dobra własnego, sąsiada i Ojczyzny!

W. Symonowicz

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej

Program pracy na m-c wrzesień.

Kierownictwo:

1. Odbędzie w początkach miesiąca zebranie na którym:
 - a) odczyta dział KSMM z „Wiadomości A. K.”,
 - b) odczyta „Kierownika Stow. Młodz.”,
 - c) ułoży program zebrania plenarnego,
 - d) wybierze druhow do referatów na zebranie plenarne na przyszły miesiąc,

- e) omówi sprawę przygotowań do „Dnia Patronalnego” Młodzieży męskiej (13 listopada).
2. Dokona wizytacji jednego zastępu.
3. Dokona odprawy zastępowych, na której:
 - a) sprawdzi czy zastępy wykonały program pracy na miesiąc sierpień,
 - b) wybierze kandydatów na kurs świetlicowy dla druhow w okręgu.
 - c) omówi sprawę zakończenia akcji P. R. w zespołach.

Oddział.

1. Odbędzie zebranie plenarne.
- Wzór porządku dziennego na zebranie plenarne:
1. Modlitwa
 2. Zagajenie
 3. Odczytanie i zatwierdzenie protokołu z poprzedniego zebrania plenarnego
 4. Referat:

„Jakie są obowiązki gdy Ojczyzna jest w potrzebie”
 5. Sprawy bieżące:
 - a) zakończenie akcji p.r. i rozpoczęcie pracy przez nowozaangażowane zespoły
 - b) rozpoczęcie pracy hufca p. w.
 - c) program pracy dla zastępów.
 6. Zakończenie: „Hej do apelu”.

Zastępy:

1. Tam gdzie już można dokonają komisyjnego zbioru i obliczenia (kalkulacji) plonów w zespołach p. r.
 2. Na zebraniach omówią: „Znaczenie jesiennego nawożenia dla zwiększenia plonów okopowych.
 3. Przeprowadzą świetlicę połączoną ze szkoleniem kandydatów którzy powinni się przygotować do złożenia przyrzeczenia w listopadzie w dniu święta druhow.
 4. Wszystkie zastępy będą w miesiącu wrześniu uczyły się śpiewać piosenki stowarzyszeniowej: „Przed na jasną świeci zorzą...”
- Piosenkę tę powinni umieć na pamięć wszyscy druhowie. Powinniśmy nauczyć się jej śpiewać w marszu, aby móc ją śpiewać na zlotach i zjazdach. (W przyszłym roku mamy Złot jubileuszowy).
- Słowa piosenki i melodię poda nam nasz druh instruktor, który nauczył się jej na obozie Instruktorskim.

Sekcja Abstynencka.

Skupia młodych bojowników o ideę trzeźwości w narodzie. Każdy abstynent — to członek armji, która stacza bój o lepszą przysz-

łość Polski i każdego z nas osobno. W sekcji abstynenckiej niema miejsca dla abstynentów samolubów, którzy tylko z pobudek osobistych, głównie dla zdrowia, wyrzekają się alkoholu, a nie poczuwają się do obowiązku współdziałania w walce z tą nieszczęsną plagą społeczno-moralną, jaka obecnie jest kieliszek. Ideałem abstynenta jest abstynent światły i czysty, poczuwający się do obowiązku apostołstwa swych przekonań, do pracy nad uszczęśliwieniem innych.

Reforma poglądów. oto pierwsze i podstawowe zadanie walki z alkoholizmem. Zanim bowiem ktokolwiek zmieni swe postępowanie i zdobędzie się na konieczny w ten wysiłek woli, wpierw musi zrozumieć, że dotąd błędził, że zmiana postępowania jest mu koniecznie potrzebna.

Czego w tym celu może dokonać młodzież? — Nawet dużo, jeżeli tylko z zapalem do pracy się weźmie. Np. kolportaż ulotek, książek treści przeciwalkoholowej bardzo odpowiada zdolnościom druhow. Następnie deklamacje odpowiednich wierszy, referaty wygłaszane na zebraniach całego Oddziału przez członków sekcji powinny poruszać sprawę alkoholizmu. Największe wrażenie robią jednak przedstawienia sztuczek o treści przeciwalkoholowej. Druhowie przecież do tego są zdolni; dlatego każda sekcja abstynencka powinna choć dwa tego rodzaju przedstawienia urządzić w ciągu roku. — więc do dzieła! Pokażmy, że zdolni jesteśmy do pracy społecznej.

Dla parafjalnych Bibliotek Akcji Katolickiej

Ks. L. Civardi—Podręcznik Akcji Katolickiej

ZASADY Tom I — cena 6 zł.

Dla Urzędów Parafjalnych:

Ks. Dr. M. Sopoćko — NAUKA PRZEDŚLUBNA — cena 15 gr.

Dla P.W. Ks. Ks. Asystentów Akcji Kat.

poleca się:

Ks. P. Glorix — p. t.: **BY PLON BYŁ OBFITSZY**

Książka pomocna przy prowadzeniu Akcji Katolickiej.